Рассмотрено» Руководитель МО /______/Тинбакова Р.В./ протокол №1 31.08. 2021 г	«Согласовано» Заместитель директора по учебной работе /______/Фаттахов Д.М./ 31. 08.2021 г.	«Утверждено» Директор ______/ Исламов Р.А./ Приказ №80 31. 08. 2021 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
по родному (татарскому – 1) языку
4 класса
Имайкиной Рушании Фанисовны,
учителя первой квалификационной категории
муниципального бюджетного образовательного учреждения
«школы №3 г. Азнакаево» Азнакаевского муниципального района
Республики Татарстан

Рассмотрено на заседании
педагогического совета
протокол №1 от 31.08.2021

2021-2022 учебный год

Рабочая программа учебного предмета «Родной (тат) язык» на уровень начального общего образования разработана в соответствии с ООП ООО МБОУ «СОШ №3 г.Азнакаево», с федеральными государственными образовательными стандартами и определяет цели, задачи, планируемые результаты и содержание предмета. В МБОУ СОШ №3, согласно учебному плану, в 4-х классе на преподавание родного (тат) языка предусмотрено 68 часов.

ПЛАНИРУЕМЫЕ РЕЗУЛЬТАТЫ ОБУЧЕНИЯ

В соответствии с заданными целями в 4 классе планируются личностные, метапредметные, предметные результаты обучения.

К л**ичностным результатам** освоения программы по татарскому языку относятся:

– духовно-нравственное развитие и воспитание обучающихся, предусматривающее принятие ими моральных норм, нравственных установок, национальных ценностей;

– ценностное отношение к своей малой Родине, к традициям, государственной символике;

– сформированность чувства прекрасного и эстетических чувств на основе знакомства с татарской культурой.

К **метапредметным результатам** обучения татарскому языку относятся:

– формирование основ умения учиться и способности к организации своей деятельности - умение принимать, сохранять цели и следовать им в учебной деятельности, планировать свою деятельность, осуществлять ее контроль и оценку, взаимодействовать с педагогом и сверстниками в учебном процессе;

– способность к самообразованию и самовоспитанию.

Предметные результаты обучения татарскому языку в 4 классах по каждой изучаемой теме приводятся в тематическом планировании в графе **характеристика основных видов деятельности учащихся.** По видам речевой деятельности предусматриваются следующие результаты:

- ***в говорении***

– вести разговор с собеседником, задавая простые вопросы и отвечать на вопросы собеседника: расспрашивать о чём-либо; попросить о чём-либо и отреагировать на просьбу собеседника; начать, продолжить и завершить разговор;

– воспризводить наизусть тексты рифмовок, стихотворений, песен;

– пересказывать услышанный/ прочитанный текст;

– составлять собственный текст по аналогии;

– осознанно строить речевое высказывание в соответствии с коммуникативными задачами;

– выражать суждение относительно поступков героев;

- ***в аудировании***

– понимать на слух речь учителя по ведению урока, высказывания одноклассников, небольшие тексты и сообщения, построенные на изученном речевом материале;

– понимать на слух информацию, которая содержится в предъявляемом тексте; определять основную мысль текста; передавать его содержание по вопросам.

- ***в чтении***

– соотносить графический образ слова с его звуковым образом;

– соблюдать орфоэпические и интонационные нормы чтения; интонационное выделение знаков препинания;

– извлекать конкретную информацию из прочитанного;

– формулировать простые выводы на основе информации, которая содержится в тексте;

– прогнозировать содержание книги по ее названию и оформлению, содержанию сообщения;

– самостоятельно определить тему, главную мысль; деление текста (сообщения) на смысловые части, их оглавление;

– догадываться о значении незнакомых слов по сходству с русским языком, по контексту.

- ***в письме***

– воспроизводить графически и каллиграфически корректно все буквы татарского алфавита (полупечатное написание букв, буквосочетаний, слов);

– соотносить графический образ слова с его звуковым образом;

– отличать буквы от транскрипционных значков; сравнивать и анализировать буквосочетания и их транскрипцию;

– выполнять лексико-грамматические упражнения;

– отвечать письменно на вопросы;

– писать краткое поздравление (с днем рождения, с праздником) с опорой на образец;

– писать по образцу короткое письмо другу, сообщать краткие сведения о себе, запрашивать аналогичную информацию о нем.

Основное содержание учебного предмета
1-4 классы

Давайте познакомимся! Знакомство с одноклассниками, учителем, персонажами детских произведений: имя, возраст. Приветствие, прощание (с использованием типичных фраз и татарского речевого этикета).

Моя школа и мой класс. Учебные предметы, школьные принадлежности. Учебные занятия, отметки, домашние задания. Школьная библиотека.

Я и моя семья. Члены семьи, их имена, профессии, возраст, внешность, черты характера, увлечения/хобби.

Помощь родителям. Как я помогаю родителям? Совместный домашний труд. Оценка своей деятельности.

Мой день. Распорядок дня. Гигиена. Здоровье.

Покупки. В магазине продуктов, одежды, посуды. На рынке.

В столовой. В школьной столовой. Любимая еда. Мы накрываем стол.

Я и мои друзья. Имя, возраст, внешность, характер, увлечения. Совместные занятия. Письмо другу.

Праздники. День рождения, Новый год, 8 Марта, День мам. Национальные традиции татарского и русского народов. Подарки. Поздравления.

Спорт и спортивные игры. Летние, зимние виды спорта. Спортивные кружки.

Моя Республика. Общие сведения: название, символика, национальности, столица, города. Транспорт. Достопримечательности.

Природа родного края. Времена года. Погода. Экология.

Дикие и домашние животные, птицы. Любимое домашнее животное.

Поездки и путешествия. Летний отдых. Отдых зимой. Отдых на море. Отдых в деревне.

Выдающиеся представители татарского народа. Детские писатели и поэты. Детский фольклор (рифмовки, считалки, скороговорки, загадки, сказки).

Лингвистические знания и навыки

Графика, каллиграфия, орфография.

Татарский алфавит. Звуко-буквенные соответствия. Знаки транскрипции. Основные правила чтения и орфографии. Написание слов лексического минимума, соответствующих произношению и не соответствующих произношению. Перенос слов.

Заглавная буква в начале предложения и именах собственных. Знаки препинания в конце предложения (точка, вопросительный и восклицательный знаки).

Фонетическая сторона речи.

Звуки и звукосочетания татарского языка. Закон сингармонизма. Слова с твердыми и мягкими гласными, а также слова, не подчиняющиеся закону сингармонизма; слова активного словаря с гласными *ә, ү, ө , ы , э, о;* сложные слова (*көньяк, төньяк, кулъяулык);* слова со специфичными согласными звуками [къ], [гъ], [w], [ж], [ң], [һ], [ч] [‘] (гамза), слова с двойными согласными (*аккош, китте).* Произношение слов с *я, ю, е*: *ярата* [йа°рата], *яши* [йәши], *юл* [йул], *юкә*[йүкә], *ел* [йыл], *егет* [йэгэт]. Чередование согласных звуков (к//г, п//б). Нормы произношения: долгота и краткость гласных, оглушение звонких согласных в конце слога или слова. Ударение в слове, фразе. Особенности словесного ударения в вопросительных и отрицательных местоимениях, в глаголах отрицательной формы и в глаголах повелительного наклонения. Ритмико-интонационные особенности повествовательного, побудительного и вопросительного предложений. Интонация перечисления. Интонация приветствия, прощания, обращения, поздравления, извинения, просьбы, приказа.

Лексическая сторона речи.

Лексические единицы, обслуживающие ситуации общения в пределах тематики начальных классов образовательной организации для двустороннего (рецептивного и продуктивного) усвоения; простейшие устойчивые словосочетания, оценочная лексика и речевые клише как элементы речевого этикета, отражающие культуру татарского народа. Слова - названия предметов, их признаков, действий предметов. Общие слова для татарского и русского языков. Интернациональные слова (например, *компьютер, фильм*). Начальное представление о словообразовании: парные (*савыт-саба)*, сложные (*ташбака)* и составные (*салават күпере)* слова.

Грамматическая сторона речи.

Имена существительные. Изменение существительных по числам. Изменение существительных по падежам. Изменение существительных по принадлежости. Собственные имена существительные. Имена прилагательные в положительной, сравнительной и превосходной степенях. Местоимения личные, вопросительные, указательные (*бу, теге, менә*). Количественные числительные до 100, порядковые числительные до 100. Изменение глаголов настоящего, прошедшего определенного и неопределенного времени по лицам и числам. Неопределенная форма глагола с модальными словами *кирәк (кирәк түгел), ярый (ярамый).* Наречия времени (*бүген, иртәгә, кичә, иртән).* Наречие места (*монда).* Наиболее употребительные послелоги: *белән, турында, өчен, кебек, соң, аша*. Послелоги с существительными и местоимениями. Послеложные слова (*өстендә, янында).* Частицы (*-мы/-ме, түгел, әле)*.

Основные коммуникативные типы предложений: повествовательное, вопросительное, побудительное. Особенности порядка слов в татарском предложении. Простые распространенные предложения. Предложения с однородными членами. Предложения с союзами *һәм, ә, ләкин, чөнки*.

4 нче сыйныфта туган телдән(тат.) эш программасы мәктәпнең төп гомуми белем бирүнең башлангыч белем бирү программасына, федераль дәүләт белем бирү стандартларына нигезләнеп төзелгән.

Мәктәпнең 2021-2022 нче уку елына укыту планы буенча 4 нче сыйныфта туган тел (тат.) дәресләренә атнага 2 сәгать (елга 68 сәгать) вакыт бирелә.

4 нче сыйныф курсы өчен арадаш аттестация эше контроль эш формасында үткәрелә.

Укытуның планлаштырылган нәтиҗәләре

Шәхескә кагылышлы нәтиҗәләр:

- үзе яшәгән туган җирнең һәм зур ватанның берлеге, бердәмлегенә карата хөрмәт хисләре туу;
- шәхесара һәм мәдәниара аралашуда татар телен куллануга уңай караштa булу;
- әхлаклылык һәм гуманизм кебек гомумкешелек принципларын, гаилә һәм мәктәп кыйммәтләрен хөрмәт итү һәм аларны үтәүгә омтылу.

Метапредмет (*регулятив, коммуникатив, танып-белу)* нәтиҗәләре:

- укытучының күрсәтмәләрен аңлап үти белү;
- эш тәртибен аңлап, уку эшчәнлеген оештыра белү;
- дәрескә кирәкле уку-язу әсбапларын әзерли белү, алар белән дөрес эш итә белү;
- дәрестә эш урынын мөстәкыйль әзерли белү һәм тәртиптә тоту күнекмәләрен үстерү;
- әңгәмәдәшең белән аралаша белү күнекмәләрен формалаштыру;
- парларда һәм күмәк эшли белү;
- әңгәмәдәшең белән контактны башлый, дәвам итә, тәмамлый белү;
- үрнәк буенча эшли белү;
- аерым темаларга караган сорауларга җавап бирә белү;
- рәсем буенча җөмләләр, сораулар төзи белү;
- аңлап укый белү;
- укылган яки тыңланган мәгълүматның эчтәлегенә бәя бирә белү;
- чагыштырып нәтиҗә ясый белү күнекмәләрен формалаштыру.

Предмет нәтиҗәләре:

Сөйләм эшчәнлегенең төрләре буенча башлангыч мәктәпне тәмамлаучы түбәндәге күнекмәләргә ия була:

Сөйләшү.

- сайланган эчтәлек аша әңгәмәдәшең белән контакт урнаштыра, сорау куя җавап бирә, кире кага, раслый белү, сөйләшүне дәвам итү һәм төгәлләү;
- шигырь, җыр текстларын яттан сөйләү;
- укылган яки тыңланган текстны аңлап сөйләү;
- дәреслектә бирелгән үрнәк диалогларны сәнгатьле итеп уку, сөйләү һәм охшаш диалоглар төзү,
- программада күрсәтелгән коммуникатив максатлар буенча әңгәмәдә катнаша алу;
- текст геройларының эш-гамәлләренә карата үз фикерен белдерү.

Ишетеп аңлау (аудирование).

- нормаль темп белән әйтелгәннең ишетү аша мәгънәсен аңларга, аңлаган турында фикер йөртергә, аралашуда куллана белергә өйрәтү;
- өйрәнелгән сөйләм материалын кулланып, укытучы яки сыйныфташлары тарафыннан әйтелгәнне ишетеп аңлау;
- сүзләрне, сүзтезмәләрне, җөмләләрне, грамматик формаларны бер-берсеннән ишетү аша аерырга өйрәтү;

Уку.
- транскрипция билгеләрен укый һәм куллана белү күнекмәләрен формалаштыру;
- татар әлифбасына гына хас хәрефләрне дөрес уку, авазларны дөрес әйтә белү;
- укылган өзектән кирәкле мәгълүматны аерып алу;
- текст эчтәлегеннән аңлашылган мәгълүмат нигезендә нәтиҗә ясый белү;
- әсәр яки китап исеме аша аның эчтәлеген фаразлау;
- үзлектән әсәрнең темасын, төп фикерен билгеләү, текстны өлешләргә бүлә һәм исем куя белү;
- рус теленә охшашлыгы ягыннан контекстта сүзләрнең мәгънәсенә төшенү;

Язу.
- татар алфавитындагы хәрефләрне дөрес күчереп язу күнекмәләрен формалаштыру;
- транскрипция билгеләрен укый һәм куллана белү күнекмәләрен формалаштыру;
- хәрефләрне дөрес уку, авазларны дөрес әйтә белү;
- лексик-грамматик күнегүләр эшләү;
- сорауларга язмача җавап бирү;
- иптәшеңә яки әниеңә хат язу, төрле бәйрәмнәр белән котлау, үзең турында кечкенә белешмә яза белү күнекмәләрен булдыру.

Уку предметының эчтәлеге

Белем бәйрәме/ Праздники.
Яңа уку елы котлы булсын! Сәгать ничә? Сәгать ничәдә? сораулары
Г.Тукайның герое Сабый һәм текст герое Алсу.
Туган як табигате /Природа родного края
Ел фасыллары. Һава торышы. Күчмә һәм кышлаучы кошлар.
Кошлар нәрсә белән тукланалар? “Чирик”
“Хайваннар дөньясында”
Кышкы уеннар/ Спорт и спортивные игры
Яңа ел бәйрәме. “Куян кызы”
Минем дусларым /Я и мои друзья.
Дүрт аяклы дусларыбыз.
Язгы бәйрәмнәр /Природа родного края
Минем туган илем. /Моя Республика
Чәчәкле җәй, ямьле җәй /Поездки и путешествия
“Җәйге табигать.” “Тиздән җәй.”

Лингвистик белем һәм күнекмәләр.

Графика, каллиграфия, орфография.

Транскрипция билгеләре. Ике аваз белдерүче хәрефләр**.**

Телнең фонетик ягы

О,ө,ң хәрефләренең сүздәге урыны һәм сөйләмдә кулланылышы.

Сүздә басым беренче иҗеккә төшкән очраклар

Телнең лексик ягы

Кушма сүзләр. *Эшли белә яки эшли белми* төзелмәләре. Парлы сүзләр

Телнең грамматик ягы

–мы/-ме сорау кисәкчәләре. Санлы исем сүзтезмәләр. Исемнәрнең тартым белән төрләнеше.

Саннар. Сан төркемчәләре. Чөнки, шуңа күрә теркәгечләре. Үткән заман хикәя фигыль

Кемне? Нәрсәне? Нәрсә? Нәрсәнең? Сораулары

Хәзерге һәм үткән заман хикәя фигыльнең юклык формасы. *Өстендә, астында* бәйлек сүзләре. *Ярата* ярдәмче фигыле. Сүзләргә аффикслар ялгану тәртибе. Килеш кушымчалары

Билгесез үткән заман хикәя фигыль**.** Сыйфатның чагыштыру һәм артыклык дәрәҗәсе

Кая? Кайда? Кайдан? сораулары. Билгесез үткән заман хикәя фигыль

Буе бәйлек сүзенең төрле килешләрдә кулланылышы. Антоним сыйфатлар.

Дус сүзенең тартым белән төрләнеше. -чы/-че сүз ясагыч кушымчалары .Теләк белдерү формасы

Эшнең башлануын белдерү формасы. Кайдан? Кая кадәр? Сораулары. Билгесезлек алмашлыклары. Сүзләрнең антоним парлары. *Монда, тегендә* күрсәтү алмашлыклары. Фигыльләрнең кире формасы

Бәйлекләр Үтенеч белдерү. “Әле” кисәкчәсе**.** Кушма саннар. Исемнәрнең килеш белән төрләнеше.